

lem. — Da jeg har begjært Ordet, vil jeg gjerne henvende nogle Bemærkninger til den høitærede Krigsminister i Anledning af hans Udtalelser igaar. Den ærede Minister er ikke nogen Ven af Argumenternes Vej; han bliver i Reglen staaende ved en Udtalelse om, at saaledes har han anset det for rigtig, og saaledes er det besluttet, og altselvst undgaar han at svare paa Spørgsmaal om Sager, som ere af en noget tvivlsom Karakter. Men den ærede Minister vil ikke forundre sig over, at man ikke her i Thinget altid fuldstændig er i Stand til at lade sig nyse med denne Forklaring. Med Hensyn til det Punkt, jeg har tilladt mig at fremdrage, nemlig Spørgsmaalet om Sønne-tjenestens Henlæggelse under Marinen, forekommer det mig rigtigst, at, naar den høitærede Minister paaberaabte sig Grundlovens § 13 i dette Forhold, vil han komme til at give denne Paragraf en saa overordentlig Elasticitet, at jeg ikke ser, hvilken Grænse der overhovedet skulde kunne være for dens Anvendelse. Det er ganske vist, at nogen Elasticitet ligger der i denne Paragraf, saa vel som i saa mange Bestemmelser om Grænsen mellem Lovgivningsmagtens og Administrationens Omraade. Men det er jo vist, at det vilde være det Hældigste, om der i denne Henseende i Virkeligheden var en Forstaaelse af pnaa. Dersom denne Grundlovsparagraf skulde kunne dække den Fremgangsaade, som den høitærede Krigsminister har benyttet overfor Sønnevæsenet, veed jeg Intet, der skulde være til Hindre for, at vi ikke f. Ex. en Skønne Dag skulde faae Kavalleriet lagt ind under Marinen eller noget andet større Stykke af Administrationen flyttet, hvad dog enhver Forsætning fra Lovgivningsmagtens Side, saavel ved Vedtagelsen af en særlig Lov som ved Finantsloven, maatte være en absolut Hindring for. Den høitærede Minister sagde, at den trufne Forandring i og for sig var rigtig, at den har viist sig at være gunstig, og at Forretningssagen er heldig selv under disse høist indvilliede Forhold, som her ere etablerede. Hvor gunstigt det Skete nu er, derom antager jeg, at heller ikke de Sagtyndige ere saa meget enige. Men det, som har Betydning overfor Publikum, er, at navnlig naar Sagen ses under Belysning af et saadant ulykkeligt Tilfælde som det, der hændte forleden, saa er Publikums Interesse, ikke alene Autoriteternes, at vide, mod hvem Ansvar skal kunne gjøres gjældende. Man har set Følgerne af denne uheldige administrative Ordning træde stærkt frem i den offentlige Diskussion i denne Tid. Thi fra forskjellige Sider søger man at vælte Ansvar

fra sig, fra Hæren over paa Marinen, og omvendt, og det ligger i selve den Ordning, som er indført, at det er overordentlig vanskeligt bestemt at vide, paa hvem Ansvar skal hvile. At jeg forøvrigt ikke ønsker at vælte noget Ansvar i dette enkelte Tilfælde over paa Noget, har jeg allerede tidligere sagt. Men medens Ordningen administrativt eller legislativt ikke er i Stand til at forhindre Ulykkestilfælde eller Sligt af nogen Art, saa er der Noget, som den administrative Ordning maa medføre, og det er, at der vides tydelig og klar Besked om, hvor Ansvar for enhver Handling kommer til at hvile.

Den høitærede Kultusminister indbegik mine Udtalelser angaaende de Kommunerne paalagte Lønningsstillæg til Skolelærerne. Den høitærede Minister erklærede, at Normallønnen fra 1814 ikke mere var tidsvarende, og han havde derfor tænkt sig, at en bestemt Sum nu kunde angives som Udtryk for disse Normallønninger. Jeg veed meget godt, hvad den høitærede Minister tænker sig, og for saa vidt det gamle Ordsprog er rigtig, som siger, at Lønner ere toldfrie, saa vilde der heller ikke have været Noget at anke over, dersom ikke Lønnen havde faaet et saa overordentligt bestemt Udtryk i Ministerens Paalæg til en hel Række af Kommuner om at udføre Lovens Bestemmelser efter en Norm, der aabenbart ikke ligger i Loven. Jeg er nødt til at vende noget tilbage til Bestemmelserne i Loven af 1814. I adskillige Medlemmers Erindring ville de vistnok være nærværende, men de staa maaske ikke saa tydeligt for Alle. Jeg skal da minde om, at Loven af 1814 bestemmer i dens § 3, at den nye Skoleordning skulde gennemføres ved Vedtagelsen af Skoleplaner, der skulde stadfæstes af Rancelliet efter Indstilling af de vedkommende kommunale Autoriteter. I disse Skoleplaner skulde indeholdes hele Ordningen af Skolen og navnlig Bestemmelse af Lærernes Løn. Dernæst omhandles det i en følgende §, nemlig § 55, hvor høj Løn der vilde være at tillægge hvert af disse Embeder som normal Løn, og der føies da til, at Rancelliet dog er berettiget til at fastsætte disse Lønninger noget høiere eller noget lavere efter Omstændighederne, men enhver af disse Foranstaltninger skulde kun træde i Kraft ved Embedsledighed i de daværende Degnekald. Den meget ærede Minister vilde, forekommer det mig, gjøre en for stor Kapital ud af dette, at Degnekaldene nu ikke længere eksistere, thi i Virkeligheden betyder det jo Intet, idet Degnekaldene dengang for en Del svarede til Skolelærerkaldene nu, og